

Praktijkwijzer meisjes in de techniek

Geeft jouw school
les voor iedereen?

1. Verzamel kwantitatieve en kwalitatieve gegevens

Begin met informatie inwinnen over wat er bij jullie op school al bekend is over man-vrouw verhoudingen en eventueel beleid om de instroom van meisjes in de techniek te bevorderen. Gebruik de onderstaande lijst als checklist. Neem alles door en noteer opvallende zaken.

Kwantitatieve gegevens en doelstellingen

- Wat zijn de actuele cijfers en trends op jullie school met betrekking tot instroom, deelname, etc. van vrouwelijke en mannelijke leerlingen in de techniek- en ICT-profielen?
- Hoe is de personeelssamenstelling, wat is het aandeel van vrouwelijke docenten en decanen of studieadviseurs (adviseurs LOB)? Hoeveel vrouwelijke docenten geven technische vakken?
- Zijn er streefcijfers en doelstellingen geformuleerd voor de toename van het aantal meisjes in de techniekprofielen en de samenstelling van het personeelsbestand?

Beleid en m/v-diversiteit

- Is er een analyse van het lage aantal meisjes in de technische profielen?
- Is er aandacht voor meisjes in vmbo techniek in het schoolplan of eventuele andere beleidsplannen?
- Is er draagvlak bij het bestuur, onderwijsdirecteuren en de onderwijsteams voor meer meisjes in vmbo techniek?
- Is de verantwoordelijkheid voor het bevorderen van meer meisjes in de technische profielen duidelijk belegd?
- Is er in de scholing van docenten en teams aandacht voor deskundigheidsbevordering op het gebied van begeleiding en techniekonderwijs aan meisjes?

Evaluatie en monitoring

- Zijn er evaluaties van de activiteiten voor meer meisjes in techniekprofielen? Is duidelijk wat er met de uitkomsten gebeurt?
- Is bekend welke activiteiten positief effect hebben?
- Worden vrouwelijke (oud)leerlingen betrokken bij bijvoorbeeld onderwijsinnovaties, zoals de keuzevakken en bij de voorbereiding op vervolgopleidingen?

2. Quickscan Meer meisjes in vmbo techniek

Vink in onderstaande lijst aan wat op jullie school van toepassing is. Weet je het niet zeker? Ga op onderzoek uit en/of overleg met collega's. Als iets niet is aangevinkt, kun je het als actiepoint opnemen in je actieplan. Je ziet direct in welk domein er voor jullie de meeste winst te behalen valt.

Werving en instroom

- Meisjes zijn zichtbaar in alle voorlichtingsmaterialen en op de website
- In de voorlichting over techniekprofielen wordt gebruik gemaakt van taal en thema's die meisjes aanspreken
- Bij open dagen is er speciale aandacht voor meisjes en/of er worden speciale activiteiten voor meisjes georganiseerd
- Vrouwelijke leerlingen in de technische vmbo-profielen worden ingezet als rolmodel bij alle voorlichtingsactiviteiten
- Ouders/verzorgers van meisjes worden geïnformeerd over technische vmbo-opleidingen en over beroepsperspectieven

Onderwijs en didactiek

- In de leerstof worden herkenbare, alledaagse voorbeelden gebruikt
- Docenten hebben kennis over genderverschillen en weten waarom meisjes minder vaak voor techniek kiezen en wat zij daar aan kunnen doen
- Docenten motiveren meisjes voor techniek én stellen eisen
- Er is sprake van variatie in werkvormen, opdrachtvormen en voortgangstoetsen
- De lesstof is contextrijk en actuele technologische ontwikkelingen zijn opgenomen
- Maatschappelijk nut en interdisciplinariteit van techniek & ICT is zichtbaar
- Er is aandacht voor de aankleding van de ruimte
- Er is aandacht voor omgangsvormen, seksistische uitingen worden niet getolereerd.

Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB)

- Alle meisjes maken kennis met techniek en ICT (van breed naar smal)
- Ouders zijn betrokken bij het keuzeproces
- Er zijn aparte oriëntatieprogramma's voor meisjes
- De meisjes komen in contact met rolmodellen (speeddates met vakvrouwen en mbo-studentes, meelopen met vakvrouwen (workshadowing))
- Er zijn excursies naar bedrijven, met doe-opdrachten en gesprekken met vakvrouwen
- Meisjes krijgen een breed beeld van de functies en werkgebieden binnen diverse branches en snijvlakdomeinen
- Meisjes kennen het doorstroomperspectief (vmbo-mbo-hbo)
- In de begeleiding van meisjes in technische profielen is aandacht voor hun entree in een 'jongens' omgeving
- Onverwachte keuzes worden altijd besproken

Netwerken

- Relaties met basisonderwijs zijn aanwezig (bijv. Activiteiten om meisjes kennis te laten maken met techniek)
- Er is samenwerking met mbo-opleidingen (oriëntatietrajecten voor meisjes, speeddates of presentaties)
- Er zijn contacten met bedrijven en vakvrouwen (speeddates, workshadowing)
- Er is een netwerk van vrouwelijke (oud-)leerlingen
- De instroom van meer meisjes en genderdiversiteit is geagendeerd in de regionale samenwerking in het kader van sterk techniekonderwijs (STO)

3. Vragenlijst leerklimaat en cultuur – focusgroep meisjes

In aanvulling op de verzamelde gegevens in stap 1 en 2, is het aan te raden om in gesprek te gaan met een focusgroep van een aantal vrouwelijke leerlingen in de techniek- en ICT-profielen. Hun perspectief mag niet ontbreken. Idealiter doen er meisjes uit verschillende leerjaren mee aan de focusgroep.

Het gesprek met de focusgroep duurt ongeveer 30 minuten. De volgende onderwerpen en vragen kunnen aan bod komen:

Onderwijs

- Hoe ervaren de meisjes het onderwijs? Vinden zij de inhoud interessant, is de uitleg duidelijk, worden ze gestimuleerd om te leren en verder geholpen als er vragen zijn?
- Is de samenhang tussen de theorie en praktijkopdrachten duidelijk en is de link naar de beroepspraktijk aanwezig?
- Hoe is de sfeer in de opleiding? Worden vrouwelijke leerlingen hetzelfde behandeld als mannelijke leerlingen? Hoe ervaren ze de fysieke omgeving?

Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB)

- Vinden vrouwelijke leerlingen dat ze voldoende begeleid worden tijdens de opleiding, ook bij de keuze voor een vervolgopleiding? Zijn er mogelijkheden om te versnellen of extra begeleiding te krijgen?
- Hebben decanen/studieadviseurs aandacht voor de uitzonderingspositie van vrouwen in de technische vmbo-profielen en voelen leerlingen zich vrij om eventuele knelpunten met de studieadviseur te bespreken?

Beroepspraktijk

- Vinden leerlingen dat ze goed voorbereid worden op de eventuele stage(s)? Hebben ze voldoende informatie over verschillende beroepen?
- Vinden de leerlingen dat zij voldoende kennis maken met vrouwen die in technische functies werken?
- Hoe ervaren vrouwelijke leerlingen de begeleiding vanuit de school tijdens de eventuele snuffelstage? Is er aandacht in de begeleiding voor bedrijfscultuur en veiligheid?